

Nr 256.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående kostnader för vissa hjälpåtgärder i anledning av Surtekatastrofen; given Drottningholms slott den 13 oktober 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Eije Mossberg.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Till bestridande av vissa kostnader i anledning av Surtekatastrofen ha genom beslut tidigare denna dag anvisats 500 000 kronor att utgå från anslaget till oförutsedda utgifter. I propositionen äskas på tilläggsstat ett särskilt anslag av 3 500 000 kronor för samma ändamål.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 13
oktober 1950.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON,
VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE,
LINGMAN.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och finansdepartementen anmäler chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Mossberg, fråga om bestridande av kostnaderna för vissa hjälpåtgärder i anledning av Surtekatastrofen samt anför därvid följande.

Den 29 september 1950 inträffade ett våldsamt jordskred i södra delen av industrisamhället Surte i Nödinge socken vid Göta älv, ca 15 kilometer norr om Göteborg. Skredet anses ha orsakats bl. a. av att på området förekommit ett grus- eller sandlager, som fört vatten under högt tryck, vilket genom den senaste tidens rikliga nederbörd stegrats, så att den lermassa, som täckt lagret, lyfts upp och råkat i glidning. Jordskredet vållade betydande skador på fastigheterna inom området och förstörde trafiklederna. En person omkom och ett par skadades svårt.

I skrivelse den 13 oktober 1950 till chefen för inrikesdepartementet har *Länsstyrelsen i Älvsborgs län* lämnat en redogörelse för skadegörelsen och för de åtgärder, som av myndigheterna vidtagits i anledning av olyckan. Länsstyrelsen har även verkställt en preliminär uppskattning av de kostnader för vidtagna och planlagda åtgärder, vilka anses böra bestridas av staten. I skrivelse den 12 oktober 1950 har landshövdingen hemställt, att den geologiska undersökning, som i anledning av katastrofen företagits inom katastrofområdet, måtte utsträckas till vissa angränsande områden.

Länsstyrelsens redogörelse.

Skadornas omfattning.

Skredet omfattade ett öppet område om ca 400 meters bredd och ca 600 meters längd. Över området gick i nord—sydlig riktning järnvägslinjen Göteborg—Trollhättan samt i stort sett parallellt med denna ca 120 meter längre åt öster rikshuvudvägen Göteborg—Lilla Edet. Omkring 220 meter från rasområdets norra gräns skars rikshuvudvägen av en mindre väg i

öst—västlig riktning. Bebyggelsen, som var samlad kring vägkorset, utgjordes av 30 bostadshus (egna hem och hyreshus) samt dessutom några lador och förrådsbyggnader. Bostadshusen inrymde 118 lägenheter. 10 af-färslokaler voro inrymda i fastigheterna. Inom området voro 304 personer bosatta.

Resultatet av jordskredet blev en förskjutning av jordmassorna på närmare 100 meter. På flera håll bildades jordvallar av upp till 2 meters höjd. Sprickor uppstodo och marknivån höjdes på sina ställen intill 2 meter. Skredet fortsatte ut i älven tills motsatta stranden nåddes, där en smal ränna bildades. En våg uppstod av älvvattnet till flera meters höjd. Byggnaderna, som medföljde raset, kastades i några fall över ända. Ett bostadshus skars i två delar. Några hus begravdes delvis av lermassorna, andra blevo stående i samma plan men 50 till 100 meter från sin ursprungliga plats.

Olyckan krävde ett dödsoffer. Två andra personer skadades svårt.

De materiella skadorna voro betydande. Farleden i Göta älv fylldes igen, järnvägen och vägarna över området avskuros. Vidare blevo telefonförbindelserna med Surte avbrutna. Samtliga bostadshus inom området blevo genom raset obrukbara. De elektriska ledningarna och avloppsledningarna förstördes. Inom en stor del av området försköts matjordslagret. Jordvallarna gjorde området svårframkomligt, vartill även bidragit att förändringarna av markytan givit upphov till vattensamlingar.

Omedelbara hjälpåtgärder.

Katastrofen inträffade klockan 08.10. Redan efter 15 minuter voro lokala hjälpstyrkor verksamma på katastrofområdet, för att i första hand komma de skadade till undsättning. Landshövdingen åtföljd av personal från länsstyrelsen infann sig klockan 11.00 och efter att ha orienterat sig på katastrofplatsen höll han klockan 13.00 en överläggning med bl. a. representanter för de kommunala myndigheterna, de skadelidande, aktiebolaget Surte glasbruk, Trollhätte kanal- och kraftverk, Göteborgs hamnförvaltning, Göteborgs vattenverk m. fl. Under förmiddagen anlände en militärstyrka om 70 man från A 2 i Göteborg samt en avdelning om 25 polismän från statspolisen i Göteborg. Företrädare för trafikföretagen kommo med stor skyndsamt till platsen.

Åtgärder för att avhjälpa skadorna och trygga säkerheten vidtogos omedelbart. De husvillan hänvisades till en av civilförsvaret uppsatt inkvarteringsbyrå och erhöilo utspisning på aktiebolaget Surte glasbruks markenteneri. Uppröjning av området påbörjades genom vägförvaltningens försorg. Slutligen ordnades med bortflyttning av egendom från området.

Hjälparbetets organisation.

I samband med ett besök av mig på platsen dagen efter katastrofen utsågs den 30 september 1950 en central ledning för hjälpverksamheten med civilförsvarsdirektören i länet som skadeområdesbefälhavare. Följande dag tillsattes — med skadeområdesbefälhavaren som ordförande

— en särskild katastrofkommitté med tre specialutskott nämligen ett för sociala hjälpåtgärder, ett för byggnads- och bostadsfrågor samt ett för värdering av skadad löseegendom. Under landshövdingens ledning har bildats en hjälpkommitté för handhavande av insamlade och skänkta penningmedel.

Det fortsatta hjälparbetet.

En av de angelägnaste åtgärderna ansågs vara att åstadkomma en bedömning av riskerna för fortsatta sättningar och en preliminär sammanställning av de åtgärder, som måste vidtagas för att fixera byggnaderna och möjliggöra deras utrymning. Byggnadsnämnden i Göteborg ställde på begäran sex byggnadsinspektörer till förfogande för denna uppgift. En första redogörelse över besiktningresultatet lämnades den 30 september.

Den 3 oktober hade 28 av de 30 husen uppstöttats. Utrymning av byggnaderna skedde efter hand som de pallades upp och slutfördes den 9 oktober. Inalles ha 118 lägenheter samt 10 affärs- och lagerlokaler utrymmts. I dessa arbeten ha deltagit 200 man med en sammanlagd arbetstid av omkring 5 800 timmar. Dessutom har aktiebolaget Surte glasbruk ställt arbetskraft i viss utsträckning till förfogande.

Bortförda möbler ha magasinrats i olika lokaler. För ett mindre antal lägenhetsinnehavare ha möblerna transporterats direkt till nyförvärvade bostäder; några ha själva ordnat förvaringsutrymmen.

Skadeområdet och tillfartsvägar ha bevakats av stats- och reservpolis samt hemvärns- och militärpersonal. Statspolisen har numera helt övertagit denna uppgift, vilken f. n. sysselsätter 14 man. Därjämte har viss inre bevakning ägt rum. Med militär hjälp har en inhägnad uppförts kring området.

100 man ha varit sysselsatta med avjämning och justering av marken samt anordnande av gångbanor genom området. En provisorisk väg öster om skadeområdet anlades och nyttjades under ett par dagar. En av militärpersonal uppförd pontonbro över Göta älv kunde trafikeras redan den 3 oktober. En huvudväg över området öppnades den 9 oktober. I samband därmed avlystes pontonbron för trafik. Parallellt med arbetet på huvudvägen vidtogos åtgärder för att åstadkomma en tillfällig vägförbindelse genom anlåtande av den genom jordskredet förskjutna gamla vägbanan. Denna väg, som utnyttjas för transporter inom området, var klar för sådan trafik den 6 oktober.

Frågan om en omedelbar flyttning av bostadshus från skadeområdet till närbelägna platser utanför detta har varit föremål för överläggningar. Sedan tillgänglig expertis konsulterats, har enighet nåtts om att en sådan åtgärd icke är lämplig. För att bostadsfrågan skall kunna lösas avses i stället att kommunen skall låta bygga 36 egnahem på kommunen tillhörig, delvis nyförvärvad mark inom Bohus stationssamhälle. Varje egnahem kommer att innehålla 4 rum och kök. Ett av rummen skall provisoriskt inredas såsom extra kök, så att 2 familjer provisoriskt kunna bo i varje hus. Härigenom skulle alltså sammanlagt 72 familjer beredas bostad. Kommunen avser att för egnahemmen begära statliga lån. Om arbetet omedelbart igångsättes, kunna byggnaderna färdigställas i sådan tid, att inflyttning kan påbörjas omkring julen 1950. Med hänsyn härtill och då de husvillan inkvarterats så, att de kunna bo kvar tills bostad av mera permanent karaktär erbjudes,

ha provisoriska baracker ansetts icke böra uppföras. Med de föreslagna arrangemangen skulle egnahemmen utan större förändringar sedermera kunna nyttjas som enfamiljlägenheter. Aktiebolaget Surte glasbruk har för avsikt att på bolaget tillhöriga tomter inom Surte byggnadsplaneområde uppföra permanenta bostäder i radhus och kedjehus, även dessa delvis finansierade med statliga lån.

Fortsatta geologiska undersökningar m. m.

Inom länets lantmäterikontor har upprättats en översiktskarta över katastrofområdet. Genom statens geotekniska institut, Sveriges geologiska undersökning och statens järnvägars geotekniska avdelning utföras vissa geologiska undersökningar, avsedda att utreda markstabiliteten inom skredområdet och vissa andra områden.

Kommunikationernas iordningställande.

Arbetet med att iordningställa kanal- och järnvägsförbindelserna samt rikshuvudvägen bedrivs av vederbörande myndigheter i den snabbaste takt förhållandena medgiva.

Kostnadsberäkningar.

Länsstyrelsen har delvis med biträde av experter från bostadsstyrelsen verkställt en preliminär och approximativ uppskattning av kostnaderna för dels de åtgärder, som i anledning av katastrofen vidtagits på länsstyrelsens föranstaltande — i den mån de icke böra påföras ordinarie anslag — dels en eventuell inlösen av det skadade området, innefattande jämväl ersättning för de därå befintliga byggnaderna, dels ock vissa åtgärder för att iordningställa skadeområdet. Uppskattningen av inlösningssumman har skett på grundval av en snabbinventering. Beräkningen upptager följande belopp: omedelbara hjälpåtgärder 57 000 kronor, geologiska (geotekniska) undersökningar 30 000 kronor, inlösen av fastigheter inom skadeområdet 2 385 000 kronor, justering och rättning av de byggnader, som skola bevaras, 95 000 kronor, flyttning av byggnader inom skadeområdet 150 000 kronor, grovplanering av området 350 000 kronor samt oförutsett 100 000 kronor eller alltså sammanlagt 3 167 000 kronor.

Ytterligare geologiska undersökningar.

I skrivelsen den 12 oktober 1950 anför landshövdingen, att det vore förtjänt att övervägas, huruvida ej en geologisk undersökning borde igångsättas inom de bebyggda områdena vid Göta älvdalens östra strand närmast söder och norr om Surte samhälle. En sådan undersökning, som skulle ha till syfte att utröna huruvida inom dessa områden åtgärder borde vidtagas till förekommande av motsvarande ras eller förskjutningar, borde påbörjas och bedrivs vid sidan av undersökningarna inom Surteområdet, därvid förutsattes, att nära samarbete ägde rum mellan de organ, som omhändertog de olika undersökningarna. Ett sålunda utvidgat undersökningsför-

farande syntes vara av betydelse för stärkandet av säkerhetskänslan inom de bebyggelseområden söder och norr om Surte vilka skulle undersökas, särskilt inom de tätbebyggda samhällena norr om Surte.

Departementschefen.

Jordskredet i Södra Surte var en naturkatastrof av för svenska förhållanden sällsynt karaktär och med ovanligt omfattande skadeverkningar. Jordmassorna i det av skredet drabbade området — omkring 24 hektar — förskötes under loppet av några minuter närmare 100 meter och bebyggelsen på området spolierades. I runt tal 300 personer blevo hemlösa. För fastighetsägare och affärsinnehavare i samhället uppstodo betydande förluster. De trafikleder, som hade beröring med området, demolerades. Farleden i Göta älv fylldes igen, järnvägen och vägarna över området avskuro. Även telefon- och avloppsledningarna samt det elektriska nätet förstördes.

De lokala myndigheterna och verksledningarna vidtogo skyndsamt åtgärder för att bringa befolkningen hjälp och trygga säkerheten inom skredområdet. Arbetet på att återupprätta trafiklederna och i övrigt förbereda en återgång till normala förhållanden påbörjades även omedelbart. För att så skulle kunna ske fordrades en omedelbar samverkan mellan länsstyrelsen, olika kommunala organ, järnvägs-, telegraf-, vägförvaltnings- och kraftverksmyndigheter, civilförsvaret, polis, militär och enskilda hjälporganisationer. Arbetet har ställt stora krav på myndigheterna, vilka utvecklade stor snabbhet, effektivitet och samarbetsförmåga. Med hjälp även av frivilliga krafter har en samlad insats av betydande mått, delvis redan från minuterna efter katastrofen, kunnat sättas in på uppgiften att bemästra de mångahanda svårigheterna. Befolkningen i samhället har hela tiden visat prov på stor behärskning och beredvillighet att ställa sig myndigheternas anordningar till efterrättelse.

Jag har genom personligt besök på orten varit i tillfälle att konstatera, hur omfattande skadegörelsen varit. Genom dagliga rapporter från länsstyrelsen har jag kunnat följa myndigheternas åtgöranden.

Hjälparbetet har hittills fortskridit i rask takt. Rikshuvudvägen är sålunda redan färdigställd såtillvida att den kan användas för trafik med nedsatt hastighet. Järnvägstrafiken förutses kunna bli öppnad i nära nog normal omfattning före den 22 oktober. Kanaltrafiken kommer att i avsevärd omfattning återupptagas under den närmaste tiden.

Att statsmakterna böra ta det yttersta ekonomiska ansvaret för de åtgärder, som påkallas för att iordningställa katastrofområdet och för att de drabbade enskilda personerna icke skola behöva lida en alltför kännbar ekonomisk skada, anser jag vara självklart. Frågan om bestridandet av kostnaderna för kommunikationsförbindelsernas återställande torde icke böra upptagas till prövning i detta sammanhang.

En lokal hjälpkommitté under landshövdingens ledning har tillsatts för att förvalta de medel, som insamlats på frivillig väg. Insamlingen synes komma att inbringa ett icke oansenligt belopp, som torde vara tillräckligt för att täcka kostnaderna för åt befolkningen lämnad omedelbar hjälp samt för ersättning — enligt prövning av den lokala kommittén — för skadat lösöre och inkomstbortfall för fastighetsägare och rörelseidkare.

Kostnaderna i övrigt i anledning av skadegörelsen på enskild egendom böra bestridas av staten genom särskilt anslag, vilket även bör få tagas i anspråk för nyssnämnda ändamål, i den mån insamlade medel icke förslå härtil.

Genom beslut denna dag har Kungl. Maj:t anbefallt länsstyrelsen i Älvsborgs län att omedelbart infordra anbud på upprätning och nödigt iståndsättande av reparabla byggnader samt bemyndigat länsstyrelsen att godkänna sådant anbud, att verkställa de åtgärder, som härav påkallas, och att i övrigt fullfölja hjälparbetet efter vissa angivna riktlinjer. Kungl. Maj:t har tillika uppdragit åt statskontoret att från förslagsanslaget till oförutsedda utgifter till länsstyrelsen på rekvisition utbetala intill sammanlagt 500 000 kronor, att av länsstyrelsen användas till bestridande av de kostnader, som uppkommit eller må uppkomma för hjälparbetet på olycksplatsen, för vissa geologiska undersökningar, för ersättning till militära myndigheter för vissa utförda arbeten m. m. samt för upprätning och nödigt iståndsättande av byggnader m. m. Den gjorda medelsanvisningen avser icke åtgärder för att återställa skredområdet i dess tidigare skick och där ordna en ny bebyggelse.

Hittills verkställda geologiska undersökningar rörande markstabiliteten synas visa, att rasmrådet kan användas för framtida bebyggelse. Vissa sättningar i marken kunna emellertid tills vidare icke anses uteslutna. Området kan därför icke under det närmaste året tagas i anspråk för en varaktig bebyggelse med bl. a. vatten- och avloppsledningar. Under sådana förhållanden är det nödvändigt, att bostäder för befolkningen ordnas på annan plats.

Flertalet av de familjer, som i anledning av raset blevo utan hem, har tills vidare endast kunnat skaffa sig provisoriska bostäder. Många bo under rätt provande förhållanden. Undersökningar ha givit vid handen, att av de 100 familjer, som äro provisoriskt inkvarterade, 66 äro i trängande behov av ny bostad under de närmaste månaderna. Övriga hushåll förutsätts kunna vänta omkring ett år.

Kommunen avser att uppföra 36 enfamiljshus av 1½-planstyp, vilka beräknas bliva färdiga för inflyttning under tiden december 1950—februari 1951. Provisoriska anordningar i form av bl. a. ett tillfälligt kök skola vidtagas för att möjliggöra att till en början i varje hus skola kunna bo två familjer. Med denna nybebyggelse skulle sålunda inom en relativt snar framtid bostad kunna beredas 72 familjer. Aktiebolaget Surte glasbruk har

vidtagit åtgärder för att snabbt uppföra 15 enfamiljshus. Vidare har en på orten bosatt byggmästare, som under många år uppfört bostadshus i samhället, möjlighet att igångsätta nybyggnad av två bostadsrättshus med sammanlagt 20 à 30 lägenheter. Den första av dessa fastigheter beräknas vara färdig om ca 7 månader. Dessa planer innebära, att sammanlagt ca 115 hushåll kunna beräknas erhålla ny bostad. Då 36 av familjerna endast provisoriskt skulle bo i de av kommunen uppförda enfamiljshusen, utgör det lägenhetstillskott på något längre sikt, som erhålles med den planerade nyproduktionen, ca 80 lägenheter. Det bortfall av lägenheter, som raset medförde, kommer alltså icke att bliva fullt ersatt med nu planerad nybyggnad. Frågan på vad sätt behovet av bostäder inom Surte skall slutligt täckas, torde få avgöras i samband med en prövning av möjligheterna att reparera de genom raset skadade husen.

Främst för att nedbringa byggnadstiden för de enfamiljshus, som uppföras av kommunen, ha vissa särskilda åtgärder visat sig nödvändiga. Husen uppföras enligt bostadsstyrelsens typritningar. Styrelsen har till kommunens förfogande ställt en erfaren byggnadsingenjör. Entreprenör för erforderliga arbeten beträffande gator, vatten och avlopp samt grundgrävning och murning av grunder har antagits. Arbetena igångsätts den 16 oktober. Entreprenörer för övriga byggnadsarbeten ha ännu icke antagits. Det är icke uteslutet, att genom forceringen av byggnadsarbetena kostnader uppkomma, som rimligen icke böra belasta de nya fastigheterna. Inredandet av ett provisoriskt extra kök i varje hus föranleder utgifter, som falla utanför normala produktionskostnader. På grund av vad sålunda anförts synes möjlighet böra finnas att för täckande av kostnaderna för ifrågakvarande enfamiljshus utöver egnahemslån bevilja statsbidrag intill ett belopp, motsvarande extraordinära kostnader. Hållpunkter för att bedöma storleken av dylika kostnader saknas f. n. Det synes emellertid rimligt att räkna med ett belopp av 100 000 kronor.

För finansiering av de normala produktionskostnaderna för husen kommer kommunen att beviljas egnahemslån. Enligt gällande grunder skall låntagaren själv svara för tio procent av produktionskostnaden. I detta fall synes det emellertid ändamålsenligt, att kommunen tills vidare erhåller egnahemslån intill 100 procent av kostnaden. Den del av lånet, som ligger över 90 procent, bör vara amorteringsfri. Om riksdagen icke gör någon erinran häremot bör därför Kungl. Maj:t kunna bemyndiga bostadsstyrelsen att medgiva detta undantag från gällande bestämmelser. När nytillskottet av bostäder i samhället blivit så stort, att den extra familjen i enfamiljshusen kan beredas bostad på annat håll, böra husen successivt försäljas till enskilda personer. Härvid bör självfallet krävas, att köparen gör en egen insats motsvarande minst tio procent av produktionskostnaden. Det extra lån mellan 90 och 100 procent av kostnaden, som kommunen före-

slagits kunna erhålla, bör därför återbetalas till det lånebeviljande organet senast i samband med att kommunen försäljer fastigheterna.

Länsstyrelsen har förutsatt, att i stort sett hela rasområdet — med undantag för statens järnvägar tillhörig mark — skulle inköpas av staten. I förvärvsområdet ingående fastighetsdelar, vilka icke äro hela registerfastigheter, skulle därvid avstyckas för sammanläggning med inom förvärvsområdet belägna hela registerfastigheter. Beträffande köpeskillingen har länsstyrelsen förutsatt, att denna skall motsvara det sammanlagda värdet av såväl byggnader som mark och beräknas med utgångspunkt från värdet omedelbart före raset. Samtliga inteckningar i fastigheterna skulle inlösas. I enlighet med dessa grunder samt med ledning av taxerings-, brandförsäkrings- och belåningsbelopp ävensom fastighetsägarnas egna uppskattningar har länsstyrelsen överslagsvis beräknat inlösningsvärdet till 2 385 000 kronor.

Jag vill framhålla, att byggnaderna på rasområdet genom katastrofen flyttats från de fastigheter, där de tidigare varit uppförda. Säkerheten för de inteckningar och andra gravationer, som vila på fastigheterna, har därför gått förlorad och det personliga ansvaret för fastighetsägarna fått en annan realitet än tidigare. Med hänsyn till de av raset ändrade markförhållandena fordras även en ny lantmäteriteknisk indelning av området. För att fastighetsförhållandena skola kunna ordnas, är det därför nödvändigt, att området överföres i en ägares hand, varefter samtliga inteckningar böra inlösas, fastigheterna sammanläggas till en enda fastighet samt ny indelning och planläggning äga rum. När så skett, kan området åter användas för varaktig bebyggelse. Jag är alltså i likhet med länsstyrelsen av den mening, att området måste inlösas av staten. Sedan förhållandena ordnats, bör området avyttras. Jag har under hand inhämtat, att såväl de kommunala myndigheterna som ledningen för aktiebolaget Surte glasbruk delar denna uppfattning.

Den av länsstyrelsen enligt angivna grunder beräknade köpeskillingen anser jag mig kunna godtaga såsom en preliminär siffra. Det slutliga bestämmandet av köpeskillingens storlek torde böra ske genom en särskild av Kungl. Maj:t tillsatt nämnd, vilken i erforderlig utsträckning har att föra förhandlingar med fastighetsägarna.

De byggnader, som finnas på området, böra tills vidare stå kvar på de platser, dit de förts av raset. Arbetet med att upprätta och — för att undvika värdeförstöring — nödigt iståndsätta reparabla byggnader bör fortgå så snart anbudsförfarandet slutförts och man genom en särskild besiktning fått klarlagt, vilka byggnader som äro i sådant skick att det är ekonomiskt försvarligt att underkasta dem en sådan reparation. Enligt den rådfrågade expertisens uppfattning kan det tidigast sommaren 1951 vara möjligt att

mera slutgiltigt avgöra i vad mån de raserade byggnaderna varaktigt kunna återplaceras inom rasområdet och vid vilken tidpunkt detta i så fall kan ske. Då man måste räkna med att åtskilliga av byggnaderna behöva flyttas, torde medel härför böra beräknas. En grundläggande planering av området bör verkställas medan det befinner sig i statens ägo. Kostnaderna för dessa åtgärder torde i enlighet med länsstyrelsens uppskattning kunna angivas till 95 000 kronor för justering av byggnader (3 800 kronor per byggnad), 150 000 kronor för flyttning av byggnader inom rasområdet och 350 000 kronor för grovplanering av området. Härutöver måste kostnader beräknas uppkomma för de skadade byggnadernas slutliga iståndsättande. Dessa kostnader kunna dock icke nu uppskattas.

Mot länsstyrelsens beräkning av utgifterna för de av myndigheterna vidtagna hjälpåtgärderna, 57 000 kronor, har jag intet att erinra. Länsstyrelsen har vidare för geologiska undersökningar inom katastrofområdet beräknat 30 000 kronor. Landshövdingen har föreslagit en utvidgning av undersökningen till vissa angränsande områden. Jag anser, efter att ha samrått med chefen för Sveriges geologiska undersökning, att utredningen på katastrofområdet bör göras mera ingående än man från början räknat med, så att skredets orsaker och förlopp kunna så fullständigt som möjligt klarläggas. Härav föranledes — utöver det av länsstyrelsen beräknade beloppet — en ytterligare kostnad av ca 20 000 kronor. Sedan denna utredning avslutats, bör, för att befolkningen å orten skall kunna känna lugn för att framtida katastrofer av liknande slag icke inträffa, en geologisk undersökning företagas även inom de bebyggda områdena vid Göta älvs östra strand närmast söder och norr om Surte. Kostnaderna härför, vilka icke nu kunna uppskattas, böra lämpligen bestridas i samma ordning, som kostnaderna för undersökningarna inom katastrofområdet. För icke förutsedda utgifter bör reserveras ett belopp av 100 000 kronor. Anslagsbehovet i dess helhet skulle således uppgå till (100 000 + 2 385 000 + 95 000 + 150 000 + 350 000 + 57 000 + 30 000 + 20 000 + 100 000) 3 287 000 kronor. Då medelsberäkningen beträffande vissa poster måste anses vara mycket preliminär och kunna komma att överskridas, anser jag att anslaget bör avrundas till 3 500 000 kronor. Anslaget bör anvisas på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Den angivna anslagssumman avser även att täcka de kostnader, för vilka medel ställts till förfogande från anslaget till oförutsedda utgifter, till vilket sistnämnda anslag därför bör återföras ett belopp av 500 000 kronor. En viss återbäring av medel till statsverket kan beräknas efter det att fastigheterna försålts av staten.

Jag vill i detta sammanhang för fullständighetens skull nämna, att trafikmyndigheterna uppgivit följande belopp för sina kostnader: återställande av farleden i Göta älv 800 000—900 000 kronor, iordningställande av ny järnvägslinje 250 000 kronor och vägarbeten — t. o. m. den 10 oktober —

300 000 kronor. Surtekatastrofen kan alltså enligt hittills gjorda uppskattningar anses ha orsakat skador för sammanlagt omkring 5 miljoner kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för vissa hjälpåtgärder i anledning av Surtekatastrofen* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1950/51 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik Berggren.
